

शोकहारी स्त्री शोकं हरति ह-अण् ङीप् । वनवर्धरि-
कायां राजनि० ।

शोकारि पु० इत् । वदन्वट्ठो यञ्च० । [च अमरः ।

शोचिष्केय पु० शोचिः केयदय यञ्च । १ वज्रो २ चित्तकड्डो

शोचिस् न० शुच-इति । १ प्रभायां २ रोचिषि च अमरः ।

शोच्य ति० शुच-गञ् । १ जुहो २ अचरे यञ्च० ३ अतृकस्य-
नीये च । स्त्राचं क । तत्रैव । [इत्येव पाठः साधुः ।

शोटीर्य न० शूटीरस्य भावः यत् । शीर्थे यञ्च० । शोटीर्य

शोठ ति० शूठ-आठ्ठस्ये स्फोटने वा अच् । १ मूर्च्छे २ अचसे
मेदि० । ३ घृत्ते ४ नीचे ५ आरुहते पु० ङीप् । यञ्च० । स्त्रियां
ङीप् । [अदित् चङि न लुप्तः ।

शोण गतो वक्रवर्णे कक० आ० पर० षेट् । शोणति अशोषीत्

शोष न० शोष-अच् । १ हिन्दूरे २ रुधिरं च राजनि० ।

३ रक्तेषो ४ गोष्ठाकभेदे राजनि० । ५ मृदुले पक्षे इक्ष्मौ
७ चित्रके ८ नदभेदे स च अमरकण्टकदेशमतः पाटलि-
पुत्रचित्रकटे गङ्गायां मिश्रितः । ९ रक्तवर्णे पु० १० त-
दिति ति० मेदि० । ११ घृत्तुभेदे धरणिः ।

शोषक पु० शोषय कावति कै-क । शोष्णाकड्डो अमरः ।

शोषभिक्षिका स्त्री कर्म० । १ शोषभिक्षायां २ रक्तवैरेके
राजनि० । [न्याय राजनि० ।

शोषभिक्षा स्त्री शोषा भिक्षायाः । १ शूद्रवर्णे २ चण्डिक

शोषपत्र पु० शोषं पत्रमस्य । १ रक्तपुनर्नवायां राजनि० ।

२ रक्तपत्रयुते ति० । [रक्तपुनर्नवायाम्बिते ति० ।

शोषपुष्पक पु० शोषं पुष्पमस्य कप् । १ कोविदारं राजनि० ।

शोषपुष्पी स्त्री शोषं पुष्पमस्याः ङीप् । हिन्दूरपुष्पायां राजनि० ।

शोषरत्न न० कर्म० । पद्मरागमणी अमरः । [यञ्च० सा० ।

शोषाक न० शोषं रक्तवर्णमकति अच् । (शोषा) सुपभेदे ।

शोषित न० शोष-इतच् । १ रुधिरं तद्वर्णे २ रक्तवर्णे पु०
इतदिति ति० अमरः । ३ जुहु से न० राजनि० ।

शोषितचन्दन न० शोषितं रुधिरमिव चन्दनम् । रक्त-
चन्दने राजनि० । [त्रिका० ।

शोषितपुर न० शोषितमिव रक्तं पुरम् । वाष्पासुरनगरे

शोषोपल पु० कर्म० । नायिक्यो मणो राजनि० ।

शोध पु० शु-अन् । हस्तपादादेः स्कीतताचारके रोगभेदे
तस्य लक्षणार्थिकं भावप्र० उक्तं यथा

“अथ शोधाधिकारः । तत्र शोधस्य विप्रलब्धं निदान-
माह “शुश्रूषामयाभक्तकथावचनानां आराख्यतीक्ष्णोष्ण
वृक्षपथेनात् । दध्नापस्तम्बाकधिरौघपिणरोपस्तम्बा-
निषेवणात् । अर्थांश्चेष्टा वपुषोऽप्युद्भिर्माभिजातो

विषमा प्रसूतिः । मित्योपचारः प्रतिकर्मणाञ्च निजस्य
हेतुः श्वयोः प्रदिष्टः” । शुद्धिर्वनविकारेकादिः ।

आमयाः पाण्डुरोगादयः । अमक्तम् अमोजनम् । आमः

अपको मुरुस्य रसः । पिष्टनरोपस्तम्बाञ्चम् पिष्टो यो

नरः संयोगजं विषं तेन संसृजमज्ञम् । वपुषोऽप्युद्भिः

शोधनाहंसा वपुषोऽमोजनम् । मनीषघातः दोषहत

एव श्वयोः । वाह्यहेतुहतस्य मनीषघात आगन्तुजशोध

हेतुरेव । विषमा प्रसूतिः आमगर्भपतनादिका । प्रति-

कर्मणां यमनादिपञ्चकर्मणाञ्च मित्योपचारः अस्-

स्यकरणम् । श्वयोः शोयस्य निजस्य आत्मीयस्य चक्षि-

भटस्य हेतुघातात्मकस्योक्तः । अथ शोधस्य संप्राप्तिपूर्वकं

सामान्यं लक्षणमाह “रक्तपित्तकफान् वायुर्दोषो दुष्टान्

वह्निःशिराः । नीत्वा रुद्धमतिकृच्छिं कुक्ष्यान्त्वग्भांसं

संश्रयम् । उत्सेधं संहृतं शोधं तमाहुर्निचयादतः ।

सगौरवं स्यादनवस्थितत्वं शोथेधस्यैवाव शिरातनु-

त्वम् । सलोमहर्षंश्च विवर्णता च सामान्यलङ्घनं श्वयोः

प्रदिष्टम्” । उत्सेधं उद्यतत्वम् । किंविशिष्टसुत्सेध-

घतः पूर्वोक्तात् निचयात् रक्तपित्तकफागतानां सप्त-

दायात् संहृतम् घनम् । तत्सुत्सेधं शोधमाहुर्नित्य-

पयः । तस्य शोधस्य किं स्यादित्याकाङ्क्षयापह ।

अनवस्थितत्वं स्यात् अनिवृता स्थितिः स्यादित्यर्थः

चिकित्साव्यतिरेकेणापि निवृत्तेः । भक्षणवस्थितत्वं

सगौरवं स्याद्गौरवमप्यनवस्थितं स्यात् । अथ च शोते

स्यात् । उद्यतत्वमप्यनवस्थितं स्यादित्यर्थः । अतिकं

शोधमाह “वरस्तनुत्वकूपरूपोऽरुणोऽग्निः प्रतुग्निहर्षा-

सिंयुतो विमिश्रितः । प्रभास्यति प्रोक्ष्यति प्रोर्द्धिरो

दिवा वली स्यात्त्वग्भयः सगौरवम्” । परः लक्ष्यारी ।

प्रतुग्निः स्यर्षाग्रय । हवोऽग्नौ (फिनि पिनी) रोमाचो

वा । स्यात्तिः पीडा एतदातः दिवा वली विवर्तितविषम

समवायारज्यत्वाद् । अतएवोक्तम् “क्षोक्षोष्णवमनादौयः

प्रशान्थेत स वातिकः । यस्याप्यस्त्वयः स्याज्जाघो

नक्तं प्रशान्यति” । अथ पौष्टिकमाह “वदुः सगन्धो-

ऽसितपीतरागवान् भ्रमरस्त्रेदटघानटान्तः । य

उद्यते श्वर्षवहोऽस्त्रिरागवान् य पित्तशोथो भ्रमरा-

हपाकतान्” । उद्यते सन्ध्यते । अथदाहवाकवान्

भ्रमं पाकल्युक्तः । क्षौद्रिकमाह “हृदः सिरः पाण्डुर-

रोचकान्वितः प्रवेकनिद्रावगिर्गङ्गानान्धसह । सजस्य-